

Diktaturens fiender

Bidrag till Ungsocialismens, Anarkismens och Syndikalismens historia

C. J. Björklund

1935

Innehåll

Neutralitet. "Sig själv nog." Partipolitisk oavhängighet	3
Bidrag till den svenska syndikalismens historia	6

Neutralitet. "Sig själv nog." Partipolitisk oavhängighet

I debatterna om de syndikalistiska organisationernas ställning till andra sammanslutningar inom arbetarrörelsen, har det talats om "politisk neutralitet", "sig-själv-nog-syndikalism" och "partipolitisk oavhängighet". Syndikalismen, liksom anarkismen, är icke politisk neutral, om man med politik menar allmänna angelägenhetens ordnande. "Sig-själv-nog" är naturligtvis syndikalismen, om man därmed menar att den syndikalistiska rörelsen i likhet med andra rörelser söker förverkliga det program, enligt vilket den arbetar.

"**Sig själv nog**" är emellertid en formel, som lätt ger anledning till missförstånd. Och det bör påpekas att det finns en skillnad mellan "**att vara sig själv**" och att "**vara sig själv nog**". Där om upplyser oss också **Ibsen** i Per Gynt. Per Gynt förstod icke skillnaden mellan att vara sig själv och vara sig själv nog. Det senare innebär att isolera sig själv, att avskära sig från sammanhanget, medan det förra är att hävda individualiteten men samtidigt erkänna behovet och nödvändigheten av samband. Att exempelvis den enskildes frihet och lycka garanteras bäst och varaktigast genom allas frihet och lycka, att ett absolut oberoende således icke existerar i den värld vi leva.

För att kunna fyllas in uppgift måste emellertid den syndikalistiska rörelsen vara **partipolitiskt oavhängig**. Den får icke vara partipolitiskt bunden och avhängig; ett medel och ett verktyg för ett visst politiskt parti, i all synnerhet icke för ett parti, som strävar efter att erövra statsmakten. Ty därigenom skulle den syndikalistiska organisationen motverka sin egen strävan, sitt eget syfte, som icke är att erövra statsmakten, utan att **förstöra** statsmakten, uppbygga en ny produktions och fördelningsorganisation genom vilken de arbetande massorna kunna övertaga produktion och distribution; en organism som undantränger, övervinner och ersätter kapitalismens organ samt organiserar arbetet i alla samhällsmedlemmars gemensamma intresse. För att icke bryta mot sina egna principer måste således den syndikalistiska rörelsen vara partipolitiskt oavhängig.

Ehuru den syndikalistiska rörelsen icke är en marxistisk rörelse kan emellertid hänvisas till att **Karl Marx** klart fördömer våra dagars marxisters strävan efter att göra fackföreningsrörelsen och därmed även den ekonomiska klassrörelsen, syndikalismen, avhängig av de marxistiska partierna, vilka alla ha statsmaktens erövring som viktigaste principiella punkt på sina program. Marx fördömde dylik partipolitisk inblandning.

I den resolution som han framlade på kongressen i Genève 1866 heter det: "Fackföreningarna äro omedvetet brännpunkter för arbetarklassens organisationer liksom kommunerna och socknarna voro det för bourgeoisin under medeltiden. Fackföreningarna skola komma att representera de organiserade krafter som förstöra lönesystemet och tillintetgöra kapitalet. Endast fackföreningarna äro i stånd att bilda det verkliga arbetarpartiet". Om någon sofist av den sista satsen skulle dra den slutsatsen, att Marx således är av den meningen att fackföreningarna böra bilda partiet, så vilja vi påpeka att Marx anser att fackföreningarna äro revolutionära krafter och hans definition på fackföreningarnas ställning till de politiska partierna lyder på följande sätt: "Om fackföreningarna gärna vilja fylla sin uppgift, få de under **inga förhållanden låta sammankoppla sig** med ett parti. Om fackföreningarna icke förbli **oavhängiga** av alla politiska partier äro de förlorade". Uttalandet kan näppeligen missförstås!

Men "marxisterna" synes ta föga notis om Marx åsikter. De koppla samman fackföreningarna med sina respektive partier. Enligt Marx hindra de därmed fackföreningarna att fylla sin uppgift. De beröva fackföreningarna oavhängigheten, vilket enligt Marx är liktydigt med att fackföreningarna äro förlorade. Kollektivanslutningen av fackföreningarna till det socialdemokratiska partiet innebär en sammankoppling av fackföreningarna med ett politiskt parti, fackföreningarna berövas sin oavhängighet.

Reservationsrätten, rätt nför den enskilde fackföreningsmedlemmen att reservera sig mot beslut om kollektivanslutning, innebär en eftergift åt den opposition inom och utom de fackliga organisationerna, som anser att fackföreningarna skola vara oavhängiga.

I förbigående kan nämnas att genom kollektivanslutningen tillföres det socialdemokratiska partiet stora summor från fackföreningarna. Men denna omständighet utgör icke något väsentligare argument mot att fackföreningarna berövas sin oavhängighet. Genom kollektivanslutningen och de därmed följande betalningsförpliktelserna kan visserligen tänkas att en del av medlemmarna icke fullt frivilligt ger anslag till ändamål, som de kanske under andra förhållanden skulle röstat mot.

Men - varje förening bör ju ha rätt att anslå medel till de ändamål, som föreningen i fråga anser böra stödas.

Genom kollektivanslutningen tillföres som sagt det socialdemokratiska partiet väldiga penningssummor från fackföreningsrörelsen; sammanlagda beloppet torde belöpa sig till omkring 1,000,000 kronor varje år. Metalls avdelning i Stockholm utbetalar, enligt uppgift, varje år 30,000 kronor till partiet. Under valrörelsen 1932 anslåg LO:s ledning en kvarts miljon kronor (250,000) till partiet, järnvägsmannaförbundets styrelse beslöt anslå 35,000 kronor, och på möte den 24 januari 1935 beslöt Kommunals avdelning 3 i Stockholm att anslå 5,000 kronor till socialdemokratiska partiets valfond. Mötet var, enligt referat i FDP, dåligt besökt. Styrelsen hade föreslagit 3,000 kronor, och en socialdemokrat föreslog att avdelningen även skulle bevilja det så kallade "socialistiska partiet" (före detta bolsjevikpartiet) ett anslag på 500 kronor. Detta förslag framlades troligen därför att förslagsställaren ansåg att avdelningen borde uppträda opartiskt och icke ensidigt gynna ett visst parti. Men både styrelsens och den enskilde socialdemokratens förslag förkastades.

Grovarbetarfackföreningen i Göteborg finansierade i rätt stor utsträckning göteborgsorganisationen av socialistiska partiet, kilboms-strömaprtiet. Sammanlagt utbetalade avdelningen kronor 9,058: 80 till detta partis lokalorganisation i Göteborg. I kontingenter kronor 3,229: 80; till tidningen Arbetar-Posten kronor 2,750; till annonser i samma tidning kronor 1,214:-, resten till möten, broschyrer etc. Med 220 röster mot 185 beslöt emellertid fackföreningen i januari månad år 1935 att i fortsättningen icke utanordna några anslag till politiska partier.

Detta beslut är ju, om det tolkas dogmatiskt, att gå från den ena ytterligheten till den andra. Att ett politiskt parti otillbörligt utnyttjar en annan organisation, i detta fallet en fackförening, är lika galet, som att en förening icke skall ha rätt att ge anslag, till de ändamål, som den finner vara värda att stödja. Rätten att stödja, att lämna hjälp, i all synnerhet till de svaga, att visa solidaritet, bör ingen förening avhända sig.

Ett politiskt partis missbruk och ensidiga tillämpning av anslagsfriheten bör icke som konsekvens medföra vanhävd av solidaritetstillämpningen och eventuellt framskapa en icke önskvärd isolering samt en hård egenrättfärdig självtillräcklighet, stridande mot den anda av samverkan och solidaritet, som genomströmmar den livsbejakande och frihetsfrämjande socialismen.

Sverges Ungsocialistiska Förbund, numera Anarkistiska Propagandaförbundet, har i sina stadgar, paragraf 1, om inträde, moment 3, uttryckligen avvisat den kollektiva anslutningsformen: "ekonomiska klasskamporganisationer eller fackföreningar kunna icke som sådana erhålla inträde i förbundet".

Det socialistiska partiet och det kommunistiska partiet tillämpa icke heller den kollektiva anslutningsformen utan bygga på individuell anslutning. Men de bilda inom fackföreningarna sektioner eller propaganda-klubbar, så kallade "fackklubbar", vilkas uppgift är att inom fackföreningarna propagandera för respektive partiers program samt vid val av styrelser etc. söka få dessa att utfalla i önskvärd riktning.

Socialdemokraterna ha också inom fackföreningarna bildat fackklubbar, vilkas uppgift är att ideologiskt och organisatoriskt vidmakthålla eller erövra det socialdemokratiska partiets herravälde över fackföreningarna.

Att en organisation strävar efter att utbreda sina idéer; bör ha rätt och frihet att göra detta, är helt naturligt. Men ingen organisation, stor eller liten, bör ha rätt och frihet att beröva en annan organisation dess oavhängighet, underkuva densamma samt påtvinga den en annan organisations uppgift. Men denna strävan finnes hos de bolsjevikiska partierna.

I de så kallade Moskvateserna, de 21 teserna, heter det i punkten om fackföreningsrörelsen och driftsråden, att kommunisterna måste beflita sig om att så vitt möjligt skapa fullständig enighet mellan fackföreningarna och det kommunistiska partiet. Denna ståndpunkt kan man ju förstå, men det heter vidare, i ordern till partimedlemmarna, att de måste sträva efter att **underordna fackföreningarna under den verkliga ledningen av partiet** som revolutionens förtrupp. För detta ändamål måste kommunisterna överallt i fackföreningarna och driftsråden bilda kommunistiska fraktioner och med deras hjälp erövra och leda fackföreningsrörelsen". Det heter vidare att "kommunisterna måste **i verkligheten underordna driftsråden och fackföreningarna** under det kommunistiska partiets ledning och på detta sätt skapa ett massorgan av proletärer, grundvalen för ett starkt centraliserat proletärt parti". Fackföreningarna betraktas här **som ett medel för partiet**.

Partiet framförallt, partiet skall vara härskaren, allt skall underordnas partiet, som skall vara "hjärnan" (Schlapnikoff) medan fackföreningarna således skola vara kropp, armar eller andra organ, som icke kunna tänka eller handla självständigt.

Att de bolsjevikiska partierna icke äro anhängare av fackföreningsrörelsens oavhängighet, utan vilja underordna denna under sitt parti, framgår också av de teser och resolutioner, som antogs på kommunistiska internationalens femte kongress, 1924, där det i fråga om taktiken i fackföreningarna, stycket 6, "våra närmaste uppgifter", punkt 12 heter: "I de länder, där en politik föres under flaggan: fackföreningarnas oavhängighet och autonomi, vilken är fientligt stämd mot de kommunistiska partierna och kommunismen, måste man förstärka arbetet bland massorna och avslöja den antiproletära andan i denna paroll och utöka sambandet med de syndikalistiska element, vilka stå på samma grund som RFI-kongressernas beslut. Kampen mot den anarko-syndikalistiska demagogin och förvillelsen är den viktigaste uppgiften för de kommunistiska partierna i dessa länder".

Polemiken i detta uttalande är egentligen riktad mot - Karl Marx. Det upplyses om att han är anarko-syndikalist, demagog och förvillad. Ty det var Marx som skrev: "Om fackföreningarna vilja fylla sin uppgift få de under inga förhållanden låta sammankoppla sig med ett politiskt parti. Om fackföreningarna icke förbli oavhängiga av alla politiska partier äro de förlorade". Detta uttalande kan icke missförstås! Anarkosyndikalisterna kämpa för fackföreningsrörelsens oavhängighet. Den ståndpunkten låter försvara sig!

I juni månad 1922 avhölls i Berlin en konferens, vars syfte var att förbereda bildandet av en syndikalistisk international.

Den 25 december 1922-2 januari 1923 avhölls den kongress, där bildandet av den syndikalistiska internationalen beslutades; en international, oavhängig av alla partier och regeringar!

I en resolution angående förslaget om anslutning till den så kallade röda fackföreningsinternationalen påpekas att i denna internationals statuter och i alla dess yttringar finns strävandena att syndikalismen skall underkasta sig statspartiernas politik. Resolutionen påpekade också att det har ingenting att betyda ur någon synpunkt, att det fanns så kallade revolutionära syndikalister, som blivit agenter för den röda fackföreningsinternationalen; deras syftemål var att söka underordna hela världens syndikalistiska rörelse under de bolsjevikiska partierna. Kongressen beslöt att övergå till dagordningen och bilda en syndikalistisk international.

Den revolutionära syndikalismens ställning till de olika politiska partierna behandlades på den internationella syndikalistiska kongressen i Amsterdam, 21-28 mars 1925. Efter en inledning av **Rudolf Rocker**, antogs följande resolution, som på grund av dess vikt förtjänar att återgivas:

"Endast proletariatets ekonomiska organisationer äro i stånd att kämpa för och förverkliga ekonomiska fordringar inom det nuvarande samhället; de revolutionära anti-auktoritära arbetarorganisationerna äro de enda naturliga och sanna organ, som äro i stånd att kämpa för reorganisationen av det ekonomiska och sociala livet på basis av den frihetliga kommunismen. De politiska partierna, under vilket namn de än uppträda, kan aldrig anses som den drivande kraften i den ekonomiska reorganisationen, enär deras verksamhet uteslutande rör sig om erövrandet av statsmakten, men ett av de huvudsakligaste målen för arbetarrörelsen är icke erövrandet av statsmakten, utan det är att utrota alla efter herradöme strävande, centralistiska organismer i samhället, ty arbetarrörelsens oavhängighet är en oundgänglig betingelse för att nå fram till slutmålet.

IAA:s andra kongress är av den meningen, att varje slags förmynderskap över arbetarklassens fackliga organisationer ovillkorligen leder till att dessa organisationer bli främmande för sina uppgifter och mål. På grund därav är varje coalition mellan arbetarfackföreningarna och de partipolitiska organisationerna skadlig.

Kongressen förkastar den felaktiga uppfattningen att jämställa de idéorganisationer, som utanför varje statlig och auktoritär princip äro verksamma för den sociala omvandlingen, med de partier vars mål är att erövra den politiska makten, statsmakten.

IAA:s andra kongress är vidare av den meningen, att med anledning av arbetarklassens farofylla läge, är det alla länders revolutionära syndikalisters plikt att mera energiskt än förr fortsätta agitationsarbetet för syndikalismen enligt de principer som finnes i IAA:s statuter: att icke delta i någon slags enighetskomedi med dem, som undertrycka arbetarrörelsen och vill göra den till

byte för ett eller annat politiskt parti; IAA bör göras till samlingspunkten för alla revolutionära antistatliga fackliga krafter i hela världen”.

Den kursiverade passusen i resolutionen anger syndikalismens ställning till **de anarkistiska organisationerna**.

Samma ståndpunkt, som ovanstående internationella resolution ger uttryck åt, finner man även i SAC:s uttalande om enhetsfronten, ett svar på en hänvändelse från IAA:s sekretariat, publicerat i tidskriften ”Internationale”, januari-februarihäftet 1935.

Syndikalismen, heter det, som eftersträvar förintandet av staten, kan naturligtvis icke i syfte att omvandla samhället sammansluta sig till en enhetsfront med ett parti eller en fackföreningsrörelse, vars mål är erövrandet av statsmakten. Detta är omöjligt därför, att man kan ju icke samtidigt sträva efter att förintä och erövra statsmakten. Endast ett av dessa båda mål kan man eftersträva, icke båda. I det ögonblick syndikalismen börjar kompromissa och accepterar en enhetsfront för erövringen av statsmakten upphör den att vara en syndikalistiskt besjälad rörelse och uppgår i den rörelse, som eftersträvar statsauktoriteten. Då har syndikalismen begått självmord och det återstår intet annat för den än att låta begrava sig.

Syndikalismens principiella ställning till de statssocialistiska partierna av olika färger skiljer sig, som synes, från syndikalismens inställning till de antistatliga anarkistiska organisationerna. Men denna ståndpunkt utesluter icke en tillfällig samverkan med statssocialistiska partier eller en gemensam kamp av arbetare tillhörande olika partier och organisationer. Samverkan mellan SAC och Sverges Ungsocialistiska Förbund, numera Anarkistiska Propagandaförbundet, har ofta skett, vilket är helt naturligt då båda organisationerna äro statsfientliga.

Skillnaden mellan anarkism och syndikalism skildras längre fram i denna skrift.

Innan detta kapitel avslutas bör påpekas att Sverges ungsocialister och anarkister alltid agiterat för syndikalismens idéer. Ungsocialismens agitation för syndikalismens idéer började långt innan SAC bildades, år 1910, och den fortsätter alltjämt. De tre politiskt parlamentariska partierna inom arbetarrörelsen, samt LO, har däremot **alltid agiterat mot** syndikalismens idéer och de syndikalistiska organisationerna.

Bidrag till den svenska syndikalismens historia

Det Anarkistiska Biblioteket

C. J. Björklund
Diktaturens fiender
Bidrag till Ungsocialismens, Anarkismens och Syndikalismens historia
1935

Mottogs 10 februari 2025 från SAC:s arkiv.

www.anarkistiskabiblioteket.se